

Täysistunto

Torstai 13.6.2024 klo 16.00—19.43

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 84 ja 85 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2024 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 11/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 11/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Tämän mietinnön meille tulee esittämään valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.15 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tuossa kompuroinut sen takia, että minulla olisi erityinen into tulla tätä hallituksen esitystä nyt tänne esittämään. Palaan tähän omassa puheenvuorossa myöhemmin, jossa kerron oman kantani, mutta nyt esittelen, arvoisa puhemies, tämän valiokunnan mietinnön:

Hallituksen esityksessään ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettua lakia. Esityksen mukaan yleinen arvonlisäverokanta ja vakuutusmaksuveron verokanta korotettaisiin 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Esitys liittyy valtion vuoden 2024 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9. tänä vuonna. Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan hallitus on sitoutunut pitämään julkisen talouden alijäämän vuonna 2024 alle kolmen ja puolen prosentin, ja EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn joutumisen välttämiseksi hallitus toteuttaa julkisen talouden tasapainottamiseksi tarvittavat lisätoimenpiteet osana kevään 2024 lisätalousarvioprosessia. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa moni piti ehdotettua verokannan korotusta liian suurena tai suhtautui ylipäättään korotukseen kielteisesti. Toisaalta eräät kuultavat katsoivat, että arvonlisäverokannan korottaminen on tehokas tapa kerätä verotuloa tai että arvonlisäveron korotus on vähemmän haitallista kuin työn tai yrittämisen verotuksen kiristäminen. Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Arvonlisäveron yleisen verokannan ja vakuutusmaksuveron korotus on tarpeen valtiontaloudellisista syistä. Kehysriihessä tehtyjen verotoimien tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta.

Hallituksen esityksessä on arvioitu yleisen arvonlisäverokannan korotuksen tosiasiallisen valtion arvonlisäverotuottoa kasvattavan vaikutuksen olevan staattisesti laskien noin 1 031 miljoonaa euroa vuoden 25 tasossa. Kun valtion samanaikainen arvonlisäveromeno-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

jen lisäys otetaan huomioon, lopullisen tuottovaikutuksen on arvioitu kuitenkin jäävän staattista tuottoarviota pienemmäksi, sillä arvonlisäverotuksen kiristäminen vähentää kotitalouksien ostovoimaa, minkä vuoksi kotitalouksien arvioidaan osin sopeuttavan kysyntäänsä. Vuositason arvonlisäverotuksen lisäyksen on arvioitu kysyntävaikutus huomioon ottaen olevan vuoden 25 tasossa noin 956 miljoonaa euroa. Vuoden 24 osalta esitetty voimaantulon ajankohta ja arvonlisäveron kahden kuukauden tilitysviive huomioden arvonlisäverotuoton lisäyksen on arvioitu olevan noin 161 miljoonaa euroa.

Tästä voimaantuloaikataulusta aivan erityisesti valiokunta haluaa mietinnössään todeta muun muassa seuraavaa: ”Esitettyä voimaantuloaikataulua 1.9.24 pidettiin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ongelmallisena ja tuotiin esille muun muassa, että voimaantuloa tulisi siirtää vuoden 25 alkuun tai vähintään kuukaudella. Ongelmia nähtiin liittyvän esimerkiksi järjestelmämuutoksiin ja hinnantarkistuksiin liian tiukan aikataulun sekä myös tulevan lomakauden vuoksi. Hankaluuksia nähtiin liittyvän järjestelmien kannalta myös desimaalilukuihin verokantoihin sekä päällehinnoiteltuihin tuotteisiin. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että voimaantulon lykkääminen yhdellä kuukaudella vuoden 24 lokaan alkuun merkitsisi valtiolle noin 80 miljoonan euron arvonlisäverotuoton menetystä ja viiden miljoonan euron vakuutusmaksuveron menetystä verrattuna siihen tilanteeseen, että verokantoja korotettaisiin syyskuun alusta. Voimaantulon lykkääminen vuoden 25 alkuun merkitsisi valtiolle arvonlisäveron kahden kuukauden tilitysviive huomioon ottaen puolestaan noin 161 miljoonan euron arvonlisäverotuoton menetystä ja vakuutusmaksuveron yhden kuukauden tilitysviive huomioon ottaen 14 miljoonan euron vakuutusmaksuveron menetystä vuonna 24. Esitykseen liittyvät valtiontaloudelliset syyt huomioon ottaen valiokunta ei pidä perusteltuna voimaantuloajankohdan siirtämistä.”

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 61/2024 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Tähän valiokunnan mietintöön jätettiin kolme vastalauseita, joista kaksi on pykälämuutoksia esittäviä vastalauseita ja yksi on hylkäävä vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten puhujalistaan. — Edustaja Lyly.

18.21 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Olemme historiallisen arvonlisäveron korotuksen äärellä, kun hallitus on päättänyt korottaa yleistä arvonlisäverokantaa 24 prosentista 25 ja puoleen prosenttiin 1.9. tänä vuonna. Esityksen arvioidaan tuottavan valtion verotuottoja staattisesti vähän yli tuhat miljoonaa, ja äsken edustaja Lohi hyvin kuvasi niitä dynaamisia ja staattisia vaikutuksia. Tämä on Suomen suurin veronkorotus vuosikausiin, ja tämä tulee näkymään monella tapaa.

Ensinnäkin alvin korotus vaikuttaa inflaatioon noin 0,6 prosenttia ja nostaa yleisen kannan alaisten suoritteiden hintoja 1,2 prosenttiyksikköä. Arvonlisäveron korotukset ovat tulonjaollisesti ongelmallisia ja regressiivisiä; ne heikentävät pienituloisten ostovoimaa enemmän kuin suurituloisten ostovoimaa, ja hallitus on tähän mennessä jo rusikoinut paljon pienituloisia muilla toimenpiteillä. Tarkemmin arvioituna tämä nimenomaan kohdistuu pienituloisiin: tuoreimman arvion mukaan kotitalouksien ostovoima heikkenee keskimäärin 0,67 prosenttia alimmassa tulokymmenyksessä, ja sitten ylimmässä 0,42, eli kohdistuu enemmän pienituloisten osalle. Tämä vielä kohdistuu myöskin alueellisesti eri ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

valla: enemmän nuoriin sekä Etelä-, Pohjois- ja Itä-Suomessa asuviin kotitalouksiin. Eli tällä on hyvin monia vaikutuksia, jotka näkyvät arjessa.

Erittäin paljon kritiikkiä on tullut tästä voimaantuloajankohdasta, tämän korotuksen suuruuden lisäksi. Nimenomaan tämä aikataulu on saanut erittäin paljon kritiikkiä yrittäjiltä, koska se tulee kesken vuotta ja sitten he eivät ehdi tässä kesän aikana kassajärjestelmiä ja muita muuttamaan niin nopeasti kuin tämä vaatisi. Tämä on märkä rätti päin kasvoja, sanovat yrittäjät, kesä on mennyt pilalle. Oikeampi ajankohta olisi ollut vuodenvaihde ja vähintäänkin se yhden kuukauden siirto tuon 1.9. sijaan tulemaan voimaan 1.10., koska se olisi ollut neljännesvuosien mukaan, ja se olisi ollut ehkä selkeämpi tällä tavalla. Eli meillä on monia ongelmia tämän osalta.

Tämä on myöskin osa hallituksen tempoilevaa veropolitiikkaa, jossa ensin viime syksynä budjetin yhteydessä on päätetty keventää hyväosaisten verotusta ja keventää kaljaveroja ja muita tämäntyyppisiä veroja. Sitten toinen erityisen hankala asia on, että tämä ei ole ainut alviin liittyvä muutos, vaan lisää on tulossa: sieltä ovat nousemassa kymmenestä 14 prosenttiin lääkkeet ja joukkoliikenne, ja sitten nyt täälläkin käsittelyssä oleva alvin alarajan huojennus poistuu ja raja tulee olemaan 20 000 euroa, mikä kurittaa pieniä yrityksiä erityisen paljon. Eli tämä on kokonaisuus, kun katsotaan vaikutuksia yhteensä.

Arvoisa rouva puhemies! Olisimme olleet valmiita pienempään korotukseen ja toisella ajankohdalla toteutettuna. Sosiaalidemokraatit olisivat olleet valmiita yhden prosenttiyksikön veronkorotukseen, jota sitten indeksitarkastuksilla oltaisiin huojennettu pienituloisten osalta. Näin olisi kohdennettu paremmin ja oikeudenmukaisemmin. Ja sitten tämän voimaantuloajankohdan olisi pitänyt olla 1.1.

Arvoisa rouva puhemies! Me olemme jättäneet tähän vastalauseen, ja teen tässä esittämämme ponsien mukaiset ehdotukset, että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti... Ilmeisesti ei tarvitse lukea tässä, mutta voin todeta, että näissä muutosehdotuksissa puhutaan 25 prosentista ja voimaantuloajankohdasta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalli.

18.26 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Takanamme ovat todella poikkeukselliset ajat ja vaikeat vuodet, ja niistä johtuen olemme todella myös talouden osalta Suomessa hankalassa, vaikeassa tilanteessa ja nyt todella tarvitaan viisasta politiikkaa. Kaikki tiedämme, miten vaikkapa poikkeuksellisen korkeaksi noussut inflaatio ja myös korkotason nousu menneinä vuosina ovat todella asettaneet monet kotitaloudet vaikeaan tilanteeseen ja myös vaikeuttaneet yritysten toimintaa, koska totta kai ostovoiman heikkeneminen on eittämättä vaikuttanut myös yritysten toimintamahdollisuuksiin.

Ja kun viimein olemme pääsemässä tilanteeseen, jossa inflaatiotaso näyttäisi viimein maltillistuvan ja korkotasokin kenties olisi laskusuunnassa vaikkakin hitaasti heijastuen kotitalouksien tilanteeseen, niin nyt vaadittaisiin erityisen viisasta ja maltillista politiikkaa myös siten, että ostovoimaa ei nyt pitäisi leikata yhtään enempää kuin on aivan välttämätöntä. Ja kyllä — taloutta pitää hoitaa nyt viisaasti ja veronkorotuksiakin tarvitaan, mutta keskusta kyllä näkee, että tämä hallituksen esittämä puolentoista prosenttiyksikön korotus yleiseen arvonlisäveroon on ylimitoitettu ja kohtuuton tässäkin tilanteessa.

Tähän esitykseen liittyy myös erittäin suuri aikataulullinen ongelma. Kuten olemme kuulleet ja asiantuntijoiden suulla on todettu, niin aikatauluun liittyy erittäin suuri huoli. Se, että muutos astuu voimaan kesken vuoden, jo 1.9. erittäin kireällä aikataululla asettaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

kyllä monet yritykset ja yrittäjät lähes kohtuuttomaan tilanteeseen. Kuten yrittäjätkin toteisivat, monen kesä on pilalla ja aikamoisia ponnisteluja nyt joutuvat yrittäjät tekemään, että selviytyvät tästä kireästä aikataulusta. Siksi todella toivomme, että tätä aikataulua vielä harkittaisiin.

Olemme siksi tehneet, esittäneet vastalauseen. Ja teenkin tässä nyt vastalauseen 2. muokausesityksen, jonka sisältö liittyy nimenomaan tähän suuruuteen, jolla tätä yleistä arvonlisäveroa nyt korotetaan ja joka siis keskustan mielestä on ylimitoitettu, ja myös tähän aikatauluun, että voimaantulon pitäisi astua voimaan vasta vuoden alusta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen.

18.29 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Tämä arvonlisäveron suuruus, korotuksen suuruus ja ajoitus, ne olisi pitänyt tehdä fiksummalla, paremmalla tavalla. Se on epäonnistunut.

Tästä syystä kannatan edustaja Lylyn tekemiä esityksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

18.30 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Me keskustassa jaamme Veronmaksajain Keskusliiton arvion siitä, että arvonlisäveron korottaminen peräti 1,5 prosenttiyksiköllä 25,5 prosenttiin on ylimitoitettu korotus. Meidän tasapainoisessa talousvaihtoehdossamme yleistä alv-kantaa korotettaisiin vähemmän ja alempia arvonlisäverokantoja emme korottaisi ollenkaan.

Hallituksen verolinja on todella kova pienille ja keskisuurille yrityksille. Ei ole ihme, että etenkin pienyrittäjät ovat olleet tästä rajusta muutoksesta todella huolissaan. Etenkin palvelualoilla korotus iskee todella voimakkaasti koko siihen arvonlisään, jota yritys tuottaa. Arvonlisäverotus ei todellakaan ole yrityksille vain läpikulkuerä, kuten julkisessa keskustelussa on joskus todettu.

Arvoisa rouva puhemies! Etenkin pieniin yrityksiin osuu myös hallituksen toteuttama toinen muutos, jolla poistettiin arvonlisäverovelvollisuuden alarajan huojennus. Verotason nosto ja alarajan huojennuksen poiston yhteisvaikutus kiristää pahimmillaan todella merkittävästi pienten yritysten verotaakkaa ja toimintaedellytyksiä.

Olemme myös erittäin huolissamme tämän veronkorotuksen aikataulusta, kuten edellä jo on käynyt ilmi. Voimaantulon ajankohtaa, eli 1.9.24, ovat useat tahot, etenkin yrittäjät, pitäneet aivan liian kireänä, jotta verovelvolliset kykenisivät tekemään verokannan muutoksen vaatimat muutokset esimerkiksi kassa- ja tietojärjestelmiin. Muutoksen aikataulua olisi pitänyt myöhentää vähintään kuukaudella. Järkevintä olisi ollut ajoittaa muutos astumaan voimaan 1.1.2025.

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kalli käytti edellä erinomaisen puheenvuoron tämän esityksen ongelmista. Kannatan edustaja Kallin tekemiä esityksiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

18.32 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä alvin korotus on erittäin harmillinen, niin kuin yleensä veronkorotukset aina ovat. Ne vaikuttavat voimakkaasti talouteen. Eilen julkisen talouden suunnitelmasta käydyssä keskustelussa tuli kuitenkin hyvin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

selväksi, miksi tämä alvikorotus on pakko tehdä ja miksi se tehdään tässä aikataulussa, missä se nyt tehdään. Eilen valtiovarainministeri Purra hyvin perusteli tämän ja kysyi myös keskustalta vaihtoehtoja, mikä olisi se sopeuttamisen ratkaisu, joka olisi tämän vuoden taloutta korjannut.

Erityisen harmilliseksi tämän tekee tämä talouden kokonaistilanne. Orpon hallitusohjelmassa oli sovittu kuuden miljardin sopeutuksesta, mutta taloustilanteen käännyttyä huomommaksi jouduttiin kehysriihessä tekemään vielä tämä ylimääräinen kolme miljardin sopeutus, joka on vaikuttanut veropolitiikkaan kiristävästi. Onneksi kuitenkin kokonaisveoroaste ei hallituskaudella näytä kohoavan.

Veronkorotukset ovat harmillisia, myös alvin korotus erityisesti silloin, jos olemme alvitasossa korkealla tasolla. Jos meidän alvikantamme olisi matalampi, todennäköisesti vaikutukset eivät olisi näin suuret, mitä tässä esityksessäkin on katsottu: staattinen vaikutus 1 031 miljoonaa ja sitten ostovoiman aleneman vuoksi tulovaikutus on kuitenkin selkeästi pienempi. Mutta tämä vaikea taloustilanne huomioiden tämä alv-korotus on pakko tässä aikataulussa tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

18.34 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kuten huomaatte, kun tätä keskustan näkökulmaa tulen tänne kertomaan, niin jalkakin nousee paljon kevyemmin, enkä kompuroi noissa portaissa.

Heti alkuun haluan todeta edellä puhuneelle edustaja Valtolalle, että ei meillä ole mitään pakkoa tehdä tällä aikataululla tätä. Valtiovarainvaliokunnassa kun tämä oli esillä ja kun tiedämme tämän julkisen talouden ja erityisesti valtiontalouden heikon tilanteen, niin me erityisesti tähän kiinnitimme huomiota kuulemisissa, ja eivät asiantuntijakuulemiset vakuuttaneet meitä siitä, että olisi jotenkin pakko. Kysymyshän on vain 160 miljoonasta eurosta. Ei siitä jää kiinni se, joutuuko Suomi EU:n niin kutsutulle tarkkailuluokalle. Kun me pystymme osoittamaan, että täällä kyllä tehdään toimenpiteitä, joilla on vaikutusta, niin aivan sama lopputulos olisi ollut, jos tämä olisi tehty vuoden alusta. Sen sijaan verojaoston kuulemisessa tämä aikataulu kyllä sai täyden tyrmäyksen kaikilta muilta paitsi ministeriön edustajilta. Sitä jopa kuvattiin sanoilla, että tästä tulee ”kertakaikkinen soosi”, ja on se muuten aika järkyttävä tilanne, että yrittäjät, kymmenet tuhannet suomalaiset yrittäjät, asetetaan sellaiseen tilanteeseen, että vaikka he tekisivät parhaansa, vaikka he tekisivät kaikkensa, että kykenevät hinnoittelussa ja järjestelmissä — kassajärjestelmissä, taloushallinnon järjestelmissä — ottamaan tämän huomioon, niin he eivät kykene siihen ja he tulevat rikkomaan lakia ja saamaan siitä sanktiot. Eihän näin pidä lainsäädäntöä koskaan Suomessa rakentaa. Pitäisi antaa kohtuullinen aika, ja tätä tilannetta ei helpota se, että meillä on kesä edessä, jolloin on hankala saada rekrytoitua ATK-taloihin ylimääräistä henkilötövoimaa tekemään tätä heti niin, että se kesän, elokuun, voi sanoa, että vielä aika tyypillisen lomakuukaudenkin jälkeen, astuu saman tien voimaan. Niin Mikro- ja yksityrittäjät, Elinkeinoelämän keskusliitto, Suomen Yrittäjät, Taloushallintoliitto kuin kaikki muutkin asiantuntijatahot tyrmäsivät täysin tämän aikataulun epärealistisena.

Tässä on vielä sellainen erityinen kysymys, että meillä on yrityksiä, joilla on neljännesvuosittain ilmoitusvelvollisuus. Niitä on aika paljon, kymmeniätuhansia, ja sitten niille tämä aiheuttaa vielä aivan erityistä haittaa. Aikataulua ei helpota yhtään se, että me siirrymme nyt tämmöiseen puolikkaan prosentin eli desimaaliverokantaan, kaksikymmentä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

viisi ja puoli, päinvastoin, se vaikeuttaa tätä tilannetta, koska meillä on paljon kassajärjestelmiä, jotka eivät tunne desimaaleja arvonlisäverossa. Saattaa olla, että siinä järjestelmässä se ei mahdu siihen kuitille, ja joudutaan uusimaan aivan kerta kaikkiaan näitä järjestelmiä.

Ymmärrän sen, että yleistä arvonlisäverokantaa tässä taloudellisessa tilanteessa joudutaan nostamaan. Keskusta lähtee itse asiassa samasta kannasta kuin Veronmaksajain Keskusliitto, joka lähtee siitä, että arvonlisäveron pääverokannan korottaminen 25 prosenttiin olisi ollut ymmärrettävämpi esitys, mutta se, että sitä nostetaan peräti puoleltoista prosenttiyksiköllä ja kahteenkymmeneenviiteen ja puoleen, joka on Pohjoismaiden tason ylittävä taso, on heidän mielestään ylimitoitettu muutos. Se on ylimitoitettu muutos, tämä olisi voitu muilla veroratkaisuilla korvata, ja kun tätä aikataulua katsoo, niin on täydet perusteet kuvata sitä paniikkiratkaisuksi. Tämä on paniikkiratkaisu — tehdään nopeasti ratkaisu, jonka tiedetään aiheuttavan kymmenien miljoonien kustannukset elinkeinoelämälle yhteinelaskettuna. Tämä luku pohjautuu meidän asiantuntijakuulemiseen. Ja sitten se tehdään niin nopealla aikataululla, että ei välitetä siitä hätähuudosta, joka tulee yrittäjäkentästä.

Suomalaiset pienyrittäjät ovat erittäin tyrmistyneitä tästä tilanteesta. Ja kun puhutaan, että ollaan yrittäjäystävällinen hallitus, niin ymmärrän kyllä sen, että työelämäuudistuksia ollaan tekemässä, jotka ovat monien yrittäjien mieleen, mutta miksi pitää aiheuttaa tällainen 160 miljoonan euron ongelma? No, se on iso raha, mutta eihän se tämän vuoden alijäämästä ole kuin reilun prosentin. Se ei ole kuin noin puolitoista prosenttia tai allekin puolitoista prosenttia siitä, mitä me tehdään tänä vuonna valtiontaloudessa alijäämää. Ja kun ajatellaan, mitä se on meidän bkt:stä, kun sen pitäisi olla alle kolmen prosentin niitten EU-sääntöjen mukaan, finanssipoliittisten sääntöjen mukaan, niin eihän tämä ole siitä kolmesta prosentista, tähän ei ole meidän bkt:stä tämä 160 miljoonaa, tämä kiirehtimisen hinta, kuin noin promillen, noin promillen siitä. Siis tuhannesosan, ja sen tuhannesosan takia pannaan yrityssektori aivan hätää kärsimään ja polvilleen. Tällaista lainsäädäntöä ei Suomessa pitäisi tehdä tällä aikataululla, vaikka oltaisiin päättämässä sitten tämmöistä huonoa, ylimitoitettua arvonlisäveron, voi sanoa, korotusta, kun mennään kahteenkymmeneenviiteen ja puoleen. Oltaisiin edes tehty se sillä aikataululla, että yritykset pystyvät siihen todellisuudessa valmistautumaan. Silloin voitaisiin puhua jollakin tavalla kohtuullisesta tilanteesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.40 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohi puhui tuossa monia tärkeitä asioita, jotka liittyvät tähän korotusajankohtaan. Lisäisin siihen vielä sen, että nyt kun tämä tulee 1.9., niin aika moniin tuotteisiin tämä hinta joudutaan siellä eri yhteyksissä siirtämään — ja sitten myöskin laittamaan niihin tuotteiden hintoihin, jos ne on sinne yksittäin hyllyihin laitettu vanhalla arvonlisäverokannalla ja ne pitää siellä tulla myöskin näkyviksi. Se on aika iso työ, kun tiedetään, että paljon esimerkiksi noissa kaupoissakin on näitä tuotteita.

Sitten jos arvioidaan tätä korotuksen tasoa, niin Ruotsissa ja Tanskassa taitaa olla 25 prosentin taso, nyt tämä nousee 25,5:een tietyllä tavalla ja on Euroopan toiseksi korkein — Unkarissa taitaa olla korkeampi taso — ja sillä tavalla tämä on kyllä tosi historiallinen korotus kaiken kaikkiaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

No sitten, jos tätä vielä mietitään, kun tässä tuotteiden hinnat nousevat niissä tuotteissa, joita tämä kanta suoraan koskee, keskimäärin 1,2 prosentilla, niin tähän tarkoittaa — niin kuin tuossa aiemmin sanoin — inflaatiota ja tuotteiden hintojen nousua. Eli myöskin tämä tulee vaikuttamaan tulevaan työmarkkinakierrokseen, koska siellä arvioidaan myös sitä, minkälainen hintakehitys tässä ympärillä on, niin kyllä palkankorotusneuvotteluissa ja palkkaneuvotteluissa tämäkin asia varmasti siellä mitoitetaan kaikkien näitten muitten toimenpiteitten lisäksi, mitä hallitus on tässä tehnyt työmarkkinoiden osalle. Että kyllä aika lailla mutkikkaaksi tämä tekee tätä tulevaisuutta.

No, sitten sosiaalidemokraatit ovat lähteneet siitä, että taloutta tasapainotetaan ja erilaisia keinoja pitää käyttää, ja tätäkin keinoa me ollaan valmiita käyttämään, mutta pienemmällä prosenttimäärällä, ja sitten sillä, että tämä korotus huomioitaisiin pienituloisille muun muassa indeksitarkastuksien jäädytyksen poistamisella, tämäntyyppisillä asioilla. Meidän pitää huolehtia koko ajan siitä pienituloisesta osasta kansaa, heistä, jotka elävät ihan hyvin pienillä tuloilla, ja sitten jokainen euro käytännössä menee kulutukseen. Eli väärä ajankohta ja väärä korotuksen taso. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalli.

18.43 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Nyt taitaa olla mikrofoni päällä. — Halusin vielä pyytää puheenvuoron vedotakseni hallitukseen siinä, että nyt olisi varmasti syytä tehdä tällainen kokonaisvaikutusten arviointi, kun samanaikaisesti ollaan esittämässä useampia muutoksia, jotka vaikuttavat erityisen rajusti nimenomaan yksityisiin ja pieniin yrityksiin. Se on selvää, että kun useat yksittäiset esitykset tulevat samanaikaisesti, niin niillä on yhdessä vielä rajumpi vaikutus, ja olisi siksi myös niitä vaikutuksia yhdessä arvioitava. Näihin yksittäisiin esityksiin lasken siis tietysti tämän nyt käsittelyssä olevan yleisen arvonlisäveron korotuksen ja nimenomaan tällä poikkeuksellisen nopealla, kohtuuttoman nopealla aikataululla. Sen lisäksi hallitus on myöhemmin tuomassa esitykset alennetun arvonlisäveron eli 10 prosentin kannan korotuksesta 14 prosenttiin — eli hyvin merkittävä korotus, neljän prosenttiyksikön korotus, joka siis tulee nostamaan paitsi lääkkeiden hintaa myös vaikkapa majoitusalan, liikennetoimialan, kulttuurialan ja liikunta-alan palveluiden hintaa eli itse asiassa juuri niiden alojen, jotka esimerkiksi koronasta kärsivät erityisen pahasti. Lisäksi tämä arvonlisäverovelvollisuuden alarajahyvityksen poistuminen ja lisäksi vielä neljäntenä kotitalousvähennyksen leikkaus — kohdistuvat kaikki nimenomaan sellaisiin yrityksiin ja sellaisiin yrityksiin, jotka ovat tosiaan kärsineet tästä ostovoimaan liittyvästä vaikeasta tilanteesta, koronasta ja sen pitkästä varjosta. Toivoisinkin, että voitaisiin arvioida näitä kokonaisvaikutuksia, miten ne keriytyvät, ja ehkä sen pohjalta sitten vielä arvioida, olivatko nämä toimet todella välttämättömiä ja oikein ajoitettuja ja oikein mitoitettuja.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.